

9:15

a) $f(x) = \sqrt{x^2 - 6x + 10}$

Cílem je vyšetřit monotonii, spočítáme první derivaci

$$f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x^2 - 6x + 10}} \cdot (2x - 6) = \frac{x - 3}{\sqrt{x^2 - 6x + 10}}.$$

Řešením rovnice $f'(x) = 0$ získáme $x = 3$, což je podezřelý bod (extrém nebo inflexní bod). K vyšetření monotonie potřebujeme všechny nulové body derivace. Diskriminant výrazu pod odmocninou je však vždy záporný ($b^2 - 4ac = 36 - 40 = -4$) a výraz je tedy vždy kladný. Jediným nulovým bodem je tedy $x = 3$. Ten nám rozděluje číselnou osu na intervaly $(-\infty, 3)$ a $(3, +\infty)$. Vyšetříme znaménko f' v těchto intervalech

$$\begin{aligned} (-\infty, 3) & \text{ vezmi např. } x = 2 \quad f' < 0, \\ (3, +\infty) & \text{ vezmi např. } x = 4 \quad f' > 0. \end{aligned}$$

Vidíme, že $x = 3$ je zřejmě lokální minimum (klesáme, pak rosteme). Na otázku, zda-li se jedná o minimum globální si odpovíme hledáním limit v $\pm\infty$, tedy

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \sqrt{x^2 - 6x + 10} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} |x| \sqrt{1 - \frac{6}{x} + \frac{10}{x^2}} = +\infty.$$

kde jsme při vytýkání x^2 zpod odmocniny použili $\sqrt{x^2} = |x|$. Vidíme, že obě limity jdou do plus nekonečna, nikde nejdeme do mínus nekonečna, a proto je $x = 3$ i globálním minimem. Na závěr nalezneme ještě y -novou souřadnici tohoto minima, tedy $f(3) = 1$.

Shrnutí: funkce $f(x) = \sqrt{x^2 - 6x + 10}$ má globální minimum v bodě $[3, 1]$, klesá na intervalu $(-\infty, 3)$ a roste na intervalu $(3, +\infty)$.

11:00

a) $f(x) = (x - 1)e^{3-x}$

Cílem je vyšetřit monotonii, spočítáme první derivaci (pozor, derivujeme součin funkcí), tedy

$$f'(x) = e^{3-x}(-1) \cdot (x - 1) + e^{3-x} \cdot 1 = e^{3-x}(-x + 1 + 1) = e^{3-x}(2 - x).$$

Řešením rovnice $f'(x) = 0$ získáme $x = 2$ (exponenciála je vždy kladná, nikdy nemůže být nulová), což je podezřelý bod. K vyšetření monotonie potřebujeme všechny nulové body derivace. Protože jak jsme již argumentovali, exponenciála je vždy kladná, žádný další nulový bod není. Jediným nulovým bodem je tedy $x = 2$. Ten nám rozděluje číselnou osu na intervaly $(-\infty, 2)$ a $(2, +\infty)$. Vyšetříme znaménko f' v těchto intervalech

$$\begin{aligned} (-\infty, 2) & \text{ vezmi např. } x = 1 \quad f' > 0, \\ (2, +\infty) & \text{ vezmi např. } x = 3 \quad f' < 0. \end{aligned}$$

Vidíme, že $x = 2$ je zřejmě lokální maximum (rosteme, pak klesáme). Na otázku, zda-li se jedná o maximum globální si odpovíme hledáním limit v $\pm\infty$, tedy

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (x - 1)e^{3-x} = +\infty \cdot 0.$$

Toto je nedefinovaný výraz ($e^{-\infty}$ jde do nuly!). Použijeme L'hospitala, výraz však do použitelného tvaru nejdříve musíme upravit (L'hospital lze použít jen pro limity typu $0/0$ nebo ∞/∞ resp. a/∞ s $a \in \mathbb{R}$), potom

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (x - 1)e^{3-x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x - 1}{e^{x-3}} \stackrel{\text{L'H}}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{e^{x-3}} = 0.$$

A potom limita v mínus nekonečnu

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} (x - 1)e^{3-x} = -\infty \cdot \infty = -\infty.$$

Protože směrem do $+\infty$ se blížíme asymptoticky k nule a ve směru $-\infty$ divergujeme do $-\infty$, tak je $x = 2$ zároveň globálním maximem. Na závěr nalezneme ještě y -novou souřadnici tohoto maxima, tedy $f(2) = e$.

Shrnutí: funkce $f(x) = (x - 1)e^{3-x}$ má globální maximum v bodě $[2, e]$, roste na intervalu $(-\infty, 2)$ a klesá na intervalu $(2, +\infty)$.